

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 12.12.2023 r.

K-2.431.1.28.2023.6.GD/SR

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Przedmiot kontroli	Realizacja zadania zleconego z zakresu administracji rządowej określonego w art. 13 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
Nazwa i adres organu kontrolującego	Wojewoda Zachodniopomorski, ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin.
Nazwa i adres organu kontrolowanego	Wójt Gminy Rewal, zwany dalej <i>Wójtem</i> , ul. Mickiewicza 19, 72-344 Rewal.
Osoba pełniąca funkcję Wójta w okresie prowadzenia kontroli oraz w okresie objętym kontrolą	Pan Konstanty Tomasz Oświęcimski
Okres objęty kontrolą	Od 12 marca 2022 r. ¹ do 2 czerwca 2023 r.
Kontrolujący	Pani Sylwia Rzymska – główny specjalista w Wydziale Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie, <i>kierownik zespołu kontrolnego</i> ; Pan Grzegorz Dzik – starszy inspektor w Wydziale Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.
Nr upoważnienia	Nr 52/23 z dnia 30 maja 2023 r. Nr 52/2/23 z dnia 5 czerwca 2023 r.
Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli	Art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r., poz. 103 z późn. zm.), zwana dalej <i>ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy</i> lub <i>ustawą</i> .
Kryteria prowadzenia kontroli	legalność, rzetelność
Termin kontroli	2 i 5–7 czerwca 2023 r.
Rodzaj i tryb kontroli	planowa, tryb zwykły
Ustalenia kontroli: Zadania dotyczące kontrolowanego obszaru realizowane były przez Pełnomocnika Wójta Gminy ds. uchodźców i pomocy humanitarnej dla obywateli Ukrainy (zwanego dalej <i>Pełnomocnikiem</i>), powołanego zarządzeniem Nr 26/2022 Wójta Gminy Rewal z dnia 7 marca 2022 r. Do głównych zadań Pełnomocnika	

¹ Data wejścia w życie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy.

należało organizowanie i koordynowanie działań dotyczących udzielania wsparcia obywatelom Ukrainy oraz współpraca z instytucjami rządowymi i samorządowymi, organizacjami pozarządowymi, fundacjami, stowarzyszeniami i innymi podmiotami, których działalność dotyczyła pomocy Ukrainie. Zarządzenie zobowiązywało pracowników Urzędu Gminy Rewal (zwanego dalej *Urzędem*) do udzielania niezbędnej pomocy i wsparcia Pełnomocnikowi w zakresie realizacji jego zadań oraz kierowników jednostek organizacyjnych Gminy Rewal do ścisłej współpracy z Pełnomocnikiem. (dowód, akta kontroli str. 103)

Wójt w dniu 29 kwietnia 2022 r. upoważnił Pełnomocnika do uczestnictwa oraz reprezentowania Wójta podczas weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, o której mowa w § 3 ust. 3 rozporządzenia² oraz do podpisywania protokołów z tych kontroli.

(dowód, akta kontroli str. 105-107)

W odpowiedzi na pismo wystosowane do organu w ramach przygotowania do kontroli, otrzymano szereg plików arkusza kalkulacyjnego zawierających dane na temat wypłaconych świadczeń w układzie przeznaczonym dla komórki księgowości Urzędu. Tabele zawierały informacje dotyczące wnioskodawcy, daty złożenia wniosku o świadczenie i sposobu wyliczenia należnej kwoty, lecz ze względu na ich układ, kontrolerzy nie byli w stanie sprawnie i jednoznacznie określić liczby wniosków złożonych w kontrolowanym okresie.

(dowód, akta kontroli str. 4-88)

W tym celu posłużono się okresową *informacją dotyczącą wniosków o wypłatę świadczeń pieniężnych na podstawie art. 13 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa sfinansowanych z Funduszu Pomocy*. Na tej podstawie ustalono, że na dzień 31 maja 2023 r. do organu wpłynęło 1313 wniosków, z czego:

- 1214 wniosków rozpatrzono pozytywnie³ (498 od osób fizycznych i 716 od przedsiębiorców),
- 77 wniosków rozpatrzono negatywnie⁴,
- 22 wnioski były w toku postępowania.

(dowód, akta kontroli str. 6-8)

Napływające do organu wnioski nie były klasyfikowane i kwalifikowane na podstawie jednolitego rzeczowego wykazu akt⁵ i nie nadawano im znaku sprawy. Rejestrację wniosków ograniczono do ich zaewidencjonowania w rejestrze przesyłek wpływających (RPW). Na dokumencie, po zarejestrowaniu go w bazie danych wniosków⁶, nanoszony był odręcznie numer wygenerowany przez tę ewidencję.

Analizie poddano 187 wniosków, których dane ujęte zostały w Tabeli nr 1.

Tabela nr 1.

Lp.	Nr z RPW	Lp.	Nr z RPW	Lp.	Nr z RPW	Lp.	Nr z RPW
1.	5217/22	2.	16170/22	3.	18386/22	4.	22234/22
5.	6677/22	6.	16171/22	7.	18387/22	8.	22235/22

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 maja 2022 r. w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunków przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty (Dz. U. z 2022 r., poz. 1020 z późn. zm. oraz poz. 605 z późn. zm.), zwane dalej *rozporządzeniem*.

³ Za wniosek rozpatrzony pozytywnie należy uznać wniosek złożony do gminy, który został przeanalizowany przez gminę i rozpatrzony jako pozytywny. Na podstawie takiego wniosku będzie wypłacone lub już zostało wypłacone świadczenie.

⁴ Za wniosek rozpatrzony negatywnie należy uznać wniosek złożony do gminy, który został przeanalizowany przez gminę i rozpatrzony jako negatywny. Na podstawie takiego wniosku nie będzie wypłacone jakiegokolwiek świadczenie.

⁵ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.).

⁶ Art. 13a ust. 3 ustawy.

9.	7462/22	10.	16172/22	11.	18446/22	12.	22236/22
13.	8173/22	14.	16192/22	15.	18547/22	16.	22237/22
17.	8262/22	18.	16274/22	19.	18579/22	20.	22238/22
21.	8986/22	22.	16331/22	23.	18608/22	24.	22239/22
25.	9935/22	26.	16346/22	27.	18796/22	28.	22240/22
29.	10172/22	30.	16379/22	31.	18865/22	32.	22256/22
33.	10521/22	34.	16702/22	35.	18987/22	36.	22257/22
37.	10770/22	38.	16703/22	39.	19433/22	40.	22258/22
41.	11498/22	42.	16906/22	43.	19435/22	44.	22259/22
45.	11524/22	46.	17199/22	47.	19599/22	48.	22261/22
49.	11930/22	50.	17200/22	51.	19692/22	52.	22501/22
53.	12173/22	54.	17529/22	55.	19961/22	56.	22502/22
57.	12319/22	58.	17530/22	59.	19990/22	60.	22604/22
61.	13554/22	62.	17531/22	63.	19991/22	64.	23505/22
65.	13609/22	66.	17663/22	67.	20001/22	68.	23506/22
69.	13760/22	70.	17664/22	71.	20427/22	72.	29293/22
73.	13932/22	74.	17714/22	75.	20428/22	76.	89357/22
77.	13962/22	78.	17760/22	79.	20429/22	80.	141357/22
81.	13963/22	82.	17854/22	83.	20584/22	84.	16075/22
85.	14431/22	86.	17859/22	87.	20990/22	88.	178757/22
89.	14782/22	90.	17860/22	91.	17792/22	92.	187413/22
93.	15056/22	94.	17869/22	95.	20991/22	96.	18988/22
97.	15064/22	98.	17870/22	99.	20995/22	100.	41/23
101.	15065/22	102.	17871/22	103.	21176/22	104.	42/23
105.	15066/22	106.	17872/22	107.	21265/22	108.	218/23
109.	15067/22	110.	17873/22	111.	21348/22	112.	830/23
113.	15068/22	114.	17874/22	115.	22176/22	116.	3212/23
117.	15370/22	118.	17881/22	119.	22182/22	120.	3371/23
121.	15427/22	122.	17882/22	123.	22195/22	124.	4211/23
125.	15428/22	126.	17883/22	127.	22196/22	128.	4212/23
129.	15473/22	130.	17897/22	131.	22197/22	132.	4433/23
133.	15528/22	134.	17916/22	135.	22202/22	136.	5218/23
137.	15529/22	138.	17933/22	139.	22203/22	140.	5809/23
141.	15588/22	142.	17936/22	143.	22216/22	144.	6170/23
145.	15780/22	146.	17953/22	147.	22217/22	148.	6772/23
149.	15894/22	150.	17954/22	151.	22218/22	152.	7122/23
153.	15922/22	154.	18142/22	155.	22219/22	156.	7173/23
157.	15933/22	158.	18143/22	159.	22220/22	160.	7417/23
161.	15934/22	162.	18152/22	163.	22221/22	164.	10068/23
165.	15935/22	166.	18162/22	167.	22222/22	168.	19864/23
169.	15993/22	170.	18372/22	171.	22223/22	172.	23375/23
173.	16015/22	174.	18373/22	175.	22224/22	176.	30537/23
177.	16074/22	178.	18374/22	179.	17868/22	180.	17865/22
181.	17866/22	182.	17867/22	183.	17855/22	184.	17857/22
185.	22228/22	186.	22229/22	187.	22230/22		

Na podstawie przedłożonej do kontroli dokumentacji ustalono, że:

- przyjmowane wnioski o świadczenie pieniężne zawierały elementy wskazane w art. 13 ust. 4 ustawy, były kompletne oraz zgodne ze wzorem (stanowiącym załącznik do rozporządzenia ws. wzoru wniosku⁷) obowiązującym w dniu ich złożenia;
- świadczenia przyznawane były z tytułu zakwaterowania i wyżywienia na osoby spełniające

⁷ Rozporządzenie MSWiA z dnia 16 marca 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przybywającym na terytorium RP w związku z działaniami wojennymi (Dz.U. z 2022 r., poz. 608 z późn. zm.), zwane dalej *rozporządzeniem ws. wzoru wniosku*.

wymagania określone w art. 13 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy;

- w okresie od 24 lutego do 27 maja 2022 r., tj. do dnia wdrożenia rozwiązań technicznych, o których mowa w Komunikacie Ministra Cyfryzacji (Dz. U. z 2022 r., poz. 1104), datę przekroczenia granicy weryfikowano na podstawie oświadczenia składanego przez wnioskodawcę;

Ponadto Wójt wyjaśnił⁸: *W związku z intensywnym napływem uchodźców z Ukrainy na terytorium gminy Rewal w celu monitorowania ilości osób przebywających na terenie gminy zwracano się do mieszkańców o przekazywanie niezwłocznie do Urzędu Gminy informacji dotyczących przyjętych pod swój dach uchodźców i dat ich przyjazdu, przekroczenia granicy RP a także miejsca ich zakwaterowania. Powyższe dane były przekazywane drogą e-mailową, telefoniczną, osobiście oraz na piśmie i wykorzystywane były przy weryfikacji składanych wniosków. Przekroczenie granicy do 27 maja 2022 r. (...) nie było weryfikowane przez żaden dostępny przez Urząd Gminy system i polegano na podpisanych oświadczeniach złożonych pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia (...). Przeprowadzono kontrole warunków zakwaterowania i wyżywienia w miejscach gdzie zgłaszano pobyt większej ilości uchodźców.*

(dowód, akta kontroli str. 128)

- weryfikacji warunków zakwaterowania, o której mowa w § 3 ust. 3 rozporządzenia dokonywali upoważnieni pracownicy Urzędu; każdorazowo czynność ta udokumentowana została *protokołem ustaleń z czynności kontrolnych*, włączonym do akt sprawy;

Odnosząc się do trybu/zasad dokonywania wyboru wnioskodawców do weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia, Wójt wskazał⁹: *W pierwszych miesiącach realizacji wypłat świadczeń za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy wnioskodawcy do przeprowadzenia weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia wybierani zostali na podstawie ilości osób za które składano wnioski oraz losowo. Kontrole warunków zakwaterowania i wyżywienia dokonano u wszystkich wnioskodawców składających wnioski o podwyższenie świadczenia za zapewnienie zakwaterowanie i wyżywienia obywatelom Ukrainy.*

(dowód, akta kontroli str. 127)

- wysokość wypłacanych wnioskodawcom świadczeń pieniężnych za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy odpowiadała stawce określonej w § 2 ust. 1 rozporządzenia (40 zł);
- w przypadku 67 wniosków¹⁰ wypłata podwyższonej stawki świadczenia (70 zł) następowała po uprzednim uzyskaniu przez organ zgody Wojewody Zachodniopomorskiego w tym zakresie (§ 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia);
- o sposobie rozpatrzenia wniosku wnioskodawcy informowani byli telefonicznie lub bezpośrednio w trakcie wizyty w Urzędzie; (dowód, akta kontroli str. 133)
- 141 wniosków rozpatrzonych zostało przez podmiot kontrolowany w terminie określonym w § 3 ust. 2 rozporządzenia;

W przypadku 46 wniosków o świadczenie pieniężne nie dochowano terminu miesiąca na ich rozpatrzenie, czym naruszono § 3 ust. 2 rozporządzenia. Zestawienie sygnatur ww. spraw w ujęciu tabelarycznym zamieszczono w aktach kontroli str. 597.

⁸ Pismo z dnia 30 czerwca 2023 r. znak: OC.5535.18.2023.DW.

⁹ Pismo z dnia 30 czerwca 2023 r. znak: OC.5535.18.2023.DW.

¹⁰ Kontroli poddano 73 wnioski, w których wypłacono podwyższoną stawkę świadczenia.

Wójt wyjaśnił¹¹: wnioski były rozpatrywane na bieżąco a przekazywane do wypłaty w miarę posiadania środków otrzymywanych z Funduszu Pomocy. Informuję, że dzień przekazywania Tabeli do księgowości nie był dniem rozpatrzenia wniosków. Ponadto do realizacji zadania ze względu na braki kadrowe była dedykowana jedna osoba i możliwe niedochowanie terminów wynikało z natłoku obowiązków przy realizacji zadań niesienia pomocy obywatelom Ukrainy.

(dowód, akta kontroli str. 129, 137, 140)

Uwzględniając w tamtym okresie szczególną sytuację ukierunkowaną na niesienie pomocy odstąpiono od wystosowania zalecenia w powyższym zakresie. Niemniej jednak odnosząc się do złożonych wyjaśnień przypomnienia wymaga fakt, że zgodnie z przesłanymi w dniu 20 maja 2022 r. do Urzędu Gminy w Rewalu¹² materiałami informacyjnymi opracowanymi w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji: (...) do zakresu terminu: „rozpatrzenie wniosku” należy zaliczyć obie czynności związane ze świadczeniem za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia, mianowicie: jego przyznanie i wypłatę. Wypłata świadczenia pieniężnego kończy sprawę pozytywnego rozpatrzenia wniosku.

- rozpatrując 38 wniosków¹³, gmina przedłużyła okres wypłaty świadczenia na okres dłuższy niż 120 dni w przypadku zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, którzy spełniali warunki określone w § 4 rozporządzenia.

W toku czynności kontrolnych zwrócono uwagę, że w ustalaniu kwoty świadczenia uwzględniano dzień złożenia wniosku. Natomiast zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia: Świadczenie jest przyznawane na podstawie wniosku, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ustawy, za okres faktycznego zapewniania, na własny koszt, zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, jednak nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i jest wypłacane z dołu.

Na powyższą okoliczność Wójt oświadczył, że: Dzień zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia nie jest naliczany jak doba hotelowa co pozwala na uznanie dnia złożenia wniosku jako dnia w którym wnioskodawca zapewnia zakwaterowanie i wyżywienie. Ponadto w systemie ŹRÓDŁO w przypadku konfliktu wynikającego z podwójnego wnioskowania za ostatni dzień zakwaterowania obywateli Ukrainy na których wnioskodawcy składali wnioski w Urzędzie Gminy w Rewalu z wnioskami składanymi za ten dzień jako pierwszy dzień zakwaterowania obywatela Ukrainy w innych jednostkach w Polsce przez cały okres wypłacania świadczeń były jednostkowe.

(dowód, akta kontroli str. 131)

Mając na uwadze wyeliminowanie sytuacji gdzie świadczenie zostanie przyznane na osobę przyjętą do zakwaterowania, na którą takie świadczenie już zostało wypłacone innemu wnioskodawcy (o czym mowa w art. 13 ust. 4 pkt 10 ustawy), zasadnym jest nieuwzględnianie do wypłaty świadczenia - dnia, który jest jednocześnie dniem złożenia wniosku. Powyższe, jednoznacznie wskazywało będzie, iż przyznane świadczenie dotyczy okresu, o którym mowa w art. 13 ust. 1 przedmiotowej ustawy.

Kontrolujący ustalili także, że wnioski (poz. 185-187 w Tabeli nr 1) złożone w dniu 23 listopada 2022 r. o wypłatę świadczenia za okres od 14 października 2022 r. do 21 listopada 2022 r. nie skierowano do wypłaty z powodu utraty statusu UKR przez obywateli Ukrainy. (dowód, akta kontroli str. 588-596)

Wójt poinformował¹⁴: W trakcie rozpoznawania wniosków po wprowadzeniu w system ŹRÓDŁO otrzymano komunikat o niedozwolonym statusie cudzoziemca, z powodu utraty statusu UKR nie wypłacono świadczenia.

¹¹ Pismo z dnia 30 czerwca 2023 r. znak: OC.5535.18.2023.DW.

¹² Pismo z dnia 20 maja 2022 r. znak: K-1.3124.1.2022.5.AR.

¹³ Kontroli poddano 51 wniosków, w których gmina przedłużyła okres wypłaty świadczenia.

¹⁴ Pismo z dnia 30 czerwca 2023 r. znak: OC.5535.18.2023.DW.

W trakcie czynności kontrolnych pracowników Urzędu Wojewódzkiego dokonano ponownego sprawdzenia wnioskowanych osób ustalając, że posiadają one status UKR na dzień 7.06.2023 r. i nigdy go nie utraciły. Powyższa sytuacja wynika prawdopodobnie z błędu systemu. (...).

Mając na względzie brzmienie art. 13 ust. 1 ustawy¹⁵, kontrolujący zwracają uwagę na dochowywanie należytej rzetelności w trakcie realizacji nałożonych zadań.

Niemniej jednak w toku kontroli stwierdzono, że:

- rozpoznano pozytywnie 12 wniosków o świadczenie złożonych z uchybieniem terminu wskazanego w art. 8 ust. 2 ustawy zmieniającej¹⁶ oraz 1 wniosek złożony po upływie miesiąca od ostatniego dnia okresu objętego wnioskiem, niezgodnie z art. 13 ust. 1f ustawy;
- w 5 przypadkach – bez stosownej zgody Wojewody Zachodniopomorskiego – wypłacono podwyższoną kwotę świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy;
- w przypadku 13 wniosków przedłużono okres wypłaty świadczenia na okres dłuższy niż 120 dni za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, którzy nie spełniali warunków określonych w § 4 rozporządzenia.

Konsekwencją powyższego było wypłacenie środków w łącznej kwocie 150 370,00 zł niezgodnie z przepisami ustawy. Środki te podlegają zwrotowi na rachunek Wojewody Zachodniopomorskiego. Szczegółowy opis stwierdzonych nieprawidłowości ujęty został w części: **Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości**.

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości:

- rozpatrując 13 wniosków (Tabela Nr 2), podmiot kontrolowany nie uwzględnił dopuszczalnych terminów na ich złożenie, które wskazane zostały w art. 8 ust. 2 ustawy zmieniającej (poz. 1-12 w Tabeli Nr 2) oraz art. 13 ust. 1e ustawy (poz. 13 w Tabeli nr 2);

Tabela nr 2

[1. liczba porządkowa; 2. pozycja w Tabeli nr 1; 3. numer z rejestru przesylek wchodzących (RPW); 4. data wpływu wniosku do urzędu; 5. PESEL; 6. okres, za który wniosek powinien być pozostawiony bez rozpatrzenia; 7. liczba dni; 8. stawka (zł); 9. wypłacone świadczenie za wskazany okres (zł)]

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	169	15993/22	1.08.2022	xxxxxxxxxxx	15-30.06.2022 r.	16	40	640
				xxxxxxxxxxx	15-30.06.2022 r.	16	40	640
				xxxxxxxxxxx	15-30.06.2022 r.	16	40	640
2.	138	17933/22	1.09.2022	xxxxxxxxxxx	21-30.06.2022 r.	10	40	400
3.	153	15922/22	1.08.2022	xxxxxxxxxxx	7-30.06.2022 r.	24	70	1 680
				xxxxxxxxxxx	7-30.06.2022 r.	24	70	1 680
				xxxxxxxxxxx	1-26.06.2022 r.	26	70	1 820
				xxxxxxxxxxx	1-26.06.2022 r.	26	70	1 820
				xxxxxxxxxxx	1-26.06.2022 r.	26	70	1 820
				xxxxxxxxxxx	1-26.06.2022 r.	26	70	1 820
				xxxxxxxxxxx	1-26.06.2022 r.	26	70	1 820
				xxxxxxxxxxx	1-26.06.2022 r.	26	70	1 820
				xxxxxxxxxxx	1-26.06.2022 r.	26	70	1 820

¹⁵ Art. 13 ust. 1 ustawy: *Każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1, może być przyznane na jego wniosek świadczenie pieniężne z tego tytułu nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach.*

¹⁶ Ustawa z dnia 8 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 1383), zwana dalej *ustawą zmieniającą*.

Razem:	113 540
---------------	----------------

7

Wójt oświadczył: *Informuję, że wnioski (...) rozpatrzono z uchybieniem terminu określonego w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy o zmianie ustawy (...). Środki trafiły do wnioskodawców, którzy faktycznie zapewнили zakwaterowanie i całodienne wyżywienie uchodźcom z Ukrainy. Powyższe uchybienie wynikało z dużego obciążenia związanego z realizacją pomocy obywatelom Ukrainy, która odbywała się na wielu płaszczyznach. Do realizacji zadania była delegowana jedna osoba. Działania realizowane były w warunkach silnego stresu i przemęczenia przy jednoczesnym braku rozpropagowania nowo wprowadzonych przepisów. Do Urzędu Gminy nie wpłynęła żadna informacja odnośnie zmiany ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, która informowałaby o zmianie dotyczącej realizacji wypłaty świadczeń. Jesteśmy zobowiązani do śledzenia przepisów jednak nie byliśmy w stanie przy tak dużej skali napływu uchodźców z Ukrainy, w gminie Rewal liczącej 3600 mieszkańców przebywało ok 1500 uchodźców z Ukrainy śledzić z dnia na dzień zmieniających się przepisów. W trakcie działań pomocniczych rozliczono do 31.12.2022 r. 1182 wnioski na 145 377 osobodni. Działając w interwencji kryzysowej ukierunkowani byliśmy na niesienie pomocy w warunkach i sytuacji do której nikt nie był przygotowany. (...). Przekaz wybrzmiewający podczas telekonferencji, których tematem była pomoc obywatelom Ukrainy i tryb działania wskazywał na szeroko zakrojone niesienie pomocy, kierowanie się empatią, humanitaryzmem, dobrem ludzi jako priorytetami. Nadmienić należy, że system teleinformatyczny ŹRÓDŁO po wprowadzeniu danych z uchybieniem w/w terminów akceptował wprowadzone dane a w przypadku wprowadzenia danych np. pobytu uchodźcy powyżej 120 dni system ŹRÓDŁO informował komunikatem o przekroczonym terminie pobytu, przez co wnioskowane świadczenia ulegały pomniejszeniu.* (dowód, akta kontroli str. 130, 141)

Ponadto, odnosząc się do 3 spraw (lp. 10-12 w Tabeli Nr 2), wyjaśnił: *3 wnioski (...) rozpatrzono z uchybieniem terminu określonego w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy zmieniającej (...). Środki trafiły do wnioskodawcy, który faktycznie zapewnił zakwaterowanie i całodienne wyżywienie uchodźcom z Ukrainy.* (dowód, akta kontroli str. 146)

Natomiast w zakresie niedochowania terminu wynikającego z treści art. 8 ust. 2 ustawy zmieniającej w przypadku wniosku (lp. 3 w Tabeli Nr 2) Wójt oprócz powyższych wyjaśnień poinformował: *Nadmienić należy, że na terenie Polski, w różnych województwach np. Wielkopolskie, Dolnośląskie nie była stosowana jednakowa interpretacja przepisów dotycząca wypłaty świadczeń art. 12 i 13 ustawy. Inne województwa do wypłaty świadczeń składanych przez ośrodki zapewniające zakwaterowanie stosowały art. 12 w/w ustawy gdzie nie obowiązywała zmiana z art. 8 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy (...). W przypadku zastosowania do wypłat art. 12 nie doszłoby do uchybienia terminów, a do błędnego zastosowania podstawy wypłaty świadczeń.* (dowód, akta kontroli str. 136-137)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień wskazać należy, że podczas częstych wideokonferencji z Wojewodą Zachodniopomorskim i przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego województwa zachodniopomorskiego w zakresie realizacji zadań dotyczących pomocy obywatelom Ukrainy, informowano o zmianach przepisów oraz wytycznych w tym zakresie. Mając na uwadze ujednolicenie realizacji zadania na terenie województwa, przesyłano również za pośrednictwem ePuapu opracowane przez Ministerstwa informacje¹⁷. Ponadto podkreślić należy, że art. 12 i art. 13 ustawy stanowią odrębne zakresy świadczenia pomocy. Artykuł 12 ustawy wskazuje w jakiej formie wojewoda zapewnia pomoc obywatelom Ukrainy, natomiast art. 13 ustawy reguluje kwestie wypłaty świadczeń każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, które zapewniły zakwaterowanie i wyżywienie na własny koszt.

Tym samym, realizując określone w art. 13 ustawy zadanie organ zobowiązany był do stosowania obowiązujących przepisów, w tym:

¹⁷ m.in.: pismo z dnia 20 maja 2022 r. znak: K-1.3124.1.2022.5.AR. oraz pismo z dnia 19 maja 2023 r. znak: FB-4.3122.1.52.2023.AM

- art. 8 ust. 2 oraz 3 ustawy zmieniającej, zgodnie z którym: *Wniosek o świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, obejmujący okres, w którym zapewniano zakwaterowanie i wyżywienie obywatelowi Ukrainy do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy¹⁸, składa się w terminie do dnia 31 lipca 2022 r. Wnioski złożone z uchybieniem terminów, o których mowa w ust. 1 i 2, pozostawia się bez rozpoznania;*
- art. 13 ust. 1e oraz 1f ustawy¹⁹: *Wniosek o świadczenie pieniężne składa się w terminie miesiąca od ostatniego dnia okresu objętego wnioskiem. Wniosek o świadczenie pieniężne złożony z uchybieniem terminu, o którym mowa w ust. 1e, pozostawia się bez rozpoznania.*

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że środki w kwocie 113 540,00 zł²⁰ zostały wypłacone niezgodnie z dyspozycją art. 8 ust. 2 ustawy zmieniającej albo art. 13 ust. 1e ustawy. Powyższa kwota podlega zwrotowi na rachunek Wojewody Zachodniopomorskiego.

- przedłużono okres wypłaty świadczenia na okres dłuższy niż 120 dni za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, którzy nie spełniali warunków określonych w § 4 rozporządzenia;

Tabela nr 3

[1. liczba porządkowa; 2. pozycja w Tabeli nr 1; 3. numer z rejestru przesyłek wchodzących (RPW); 4. data wpływu wniosku do urzędu; 5. PESEL; 6. okres, za który świadczenie nie przysługiwało; 7. liczba dni; 8. stawka (zł); 9. wypłacone świadczenie za wskazany okres (zł)]

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	39	19433/22	28.09.2022 r.	xxxxxxxxxxx	12-31.08.2022	20	40	800
2.	130	17897/22	1.09.2022 r.	xxxxxxxxxxx	1-31.07.2022	31	40	1 240
3.	43	19435/22	28.09.2022 r.	xxxxxxxxxxx	1-31.08.2022	31	40	1 240
4.	99	20995/22	28.10.2022 r.	xxxxxxxxxxx	1-30.09.2022	30	40	1 200
5.	56	22502/22	30.11.2022 r.	xxxxxxxxxxx	1-31.10.2022	31	40	1 240
6.	64	23505/22	20.12.2022 r.	xxxxxxxxxxx	1-30.11.2022	30	40	1 200
7.	100	41/23	2.01.2023 r.	xxxxxxxxxxx	1-31.12.2022	31	40	1 240
8.	128	4212/23	27.02.2023 r.	xxxxxxxxxxx	1-31.01.2023	31	40	1 240
9.	136	5218/23	20.03.2023 r.	xxxxxxxxxxx	1-28.02.2023	28	40	1 120
10.	96	18988/22	19.09.2022 r.	xxxxxxxxxxx	3.08-14.09.2022	43	40	1 720
11.	3	18386/22	8.09.2022 r.	xxxxxxxxxxx	30.07-7.09.2022	40	40	1 600
12.	51	19692/22	3.10.2022 r.	xxxxxxxxxxx	1.09-3.10.2022	33	40	1 320
				xxxxxxxxxxx	1.09-3.10.2022	33	40	1 320
				xxxxxxxxxxx	1.09-3.10.2022	33	40	1 320
				xxxxxxxxxxx	1.09-3.10.2022	33	40	1 320
13.	91	17792/22	31.08.2022 r	xxxxxxxxxxx	1.08-31.08.2022	31	40	1 240
				xxxxxxxxxxx	1.08-31.08.2022	31	40	1 240
				xxxxxxxxxxx	1.08-31.08.2022	31	40	1 240
				xxxxxxxxxxx	1.08-31.08.2022	31	40	1 240
razem:						24 080		

(dowód, akta kontroli str. 340-530)

Ustalono, że:

- wypłacono świadczenie w przedłużonym okresie na 61-letniego mężczyznę (obywatela Ukrainy), czym naruszono § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia (lp. 1 w Tabeli nr 3);

Wójt wyjaśnił: *Mężczyzna emeryt – obywatel Ukrainy został policzony jako kobieta w wieku ponad 60 lat i wypłacono świadczenie za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia na podstawie § 4 ust. 1 pkt 3*

¹⁸ Ustawa weszła w życie 1 lipca 2022 r.

¹⁹ Przepis został wprowadzony przez art. 1 pkt 13 ustawy zmieniającej z datą obowiązywania od 1 lipca 2022 r.

²⁰ Sposób obliczenia dla Tabeli nr 2: liczba dni za które nie powinno zostać wypłacone świadczenie (kolumna 7) x stawka (kolumna 8).

rozporządzenia.

- wniosek o świadczenie w przedłużonym okresie złożony został na 8 osób, w tym opiekuna z 6 dzieci (w tym 1 dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności) oraz 1 osobę pełnoletnią (bez wskazania powinowactwa z rodziną). W omawianym przypadku wniosek powinien być pozytywnie rozpatrzony jedynie w stosunku do 7 osób, tj. opiekuna z 6 dzieci, z uwagi, że osoba pełnoletnia nie wypełniała wymogów § 4 rozporządzenia (lp. 2-9 w Tabeli nr 3);

Wójt poinformował: *omyłkowo policzono wypłatę świadczenia na jedną pełnoletnią osobę załączoną do wniosku;*

- wypłacono świadczenie w przedłużonym okresie za 2 osoby: 61-letnią kobietę oraz osobę małoletnią (17 lat). Przedmiotowe świadczenie zostało wypłacone w oparciu o § 4 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia, który stanowi, że świadczenie przysługuje na opiekuna, samotnie sprawującego opiekę nad trojgiem bądź więcej małoletnich. W omawianej sytuacji wniosek powinien być rozpatrzony pozytywnie na rzecz 1 osoby w oparciu o § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia (lp. 10 w Tabeli nr 3);

Wójt oświadczył: *przedłużenia wypłaty świadczenia dla jednej osoby małoletniej i opiekuna dokonano na podstawie § 4 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia.*

- wniosek złożony został na 3 osoby, tj. niepełnosprawne dziecko, osobę sprawującą nad nim opiekę oraz pełnoletnie dziecko opiekuna. Podstawę wypłaty stanowił § 4 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia, zgodnie z którym: *świadczenie (...) przysługuje za osobę niepełnosprawną, za osobę sprawującą nad nią opiekę i za każde małoletnie dziecko tych osób.* W przypadku osoby pełnoletniej nie zachodziła przesłanka określona w cytowanym paragrafie (lp. 11 w Tabeli nr 3).

Wójt wyjaśnił: *przy naliczaniu dni stanowiących podstawę do wypłaty świadczenia na karcie formularza omyłkowo obliczono wiek dziecka wskutek czego dokonano wypłaty świadczenia (...).*

- wypłacono świadczenie za wniosek złożony na 4 osoby: matkę z 2 małoletnich dzieci i 1 osobę pełnoletnią. Przedmiotowe świadczenie zostało wypłacone w oparciu o § 4 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia, który stanowi, że świadczenie przysługuje na opiekuna, samotnie sprawującego opiekę nad trojgiem bądź więcej małoletnich dzieci. (lp. 12 i 13 w Tabeli nr 3).

Wójt odnosząc się do powyższego poinformował: *omyłkowo została odczytana data urodzenia dziecka.*
(dowód, akta kontroli str. 133, 138-139)

Mając na uwadze przedłożone dokumenty i złożone pismem z dnia 30 czerwca 2023 r. wyjaśnienia, wskazać należy, że dla wskazanych w Tabeli nr 3 osób nie było przesłanek do przyznania świadczenia pieniężnego na podstawie § 4 rozporządzenia.

Należy uznać, że środki w kwocie 24 080,00 zł zostały wypłacone niezgodnie z dyspozycją § 4 rozporządzenia. Powyższa kwota podlega zwrotowi na rachunek Wojewody Zachodniopomorskiego.

- podwyższono do 70 zł świadczenie na osoby, które nie były objęte zgodami Wojewody Zachodniopomorskiego;

Tabela nr 4

[1. liczba porządkowa; 2. pozycja w tabeli nr 1; 3. numer z rejestru przesyłek wchodzących (RPW); 4. data wpływu wniosku do urzędu; 5.

PESEL; 6. okres nieuzasadnionego podwyższenia stawki; 7. liczba dni; 8. stawka (zł); 9. wypłacone świadczenie za wskazany okres (zł)]

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8. ²¹	9.
1.	46	17199/22	24.08.2022	xxxxxxxxxxxxx	1.07-23.08.2022 ²²	54	30	1 620
				xxxxxxxxxxxxx	30.07-23.08.2022	25	30	750
				xxxxxxxxxxxxx	1.07-23.08.2022 ¹³	54	30	1 620
2.	47	19599/22	29.09.2022	xxxxxxxxxxxxx	24.08-29.09.2022	37	30	1 110
				xxxxxxxxxxxxx	24.08-29.09.2022	37	30	1 110
				xxxxxxxxxxxxx	24.08-29.09.2022	37	30	1 110
3.	145	15780/22	28.07.2022	xxxxxxxxxxxxx	25.06-26.07.2022	32	30	960
				xxxxxxxxxxxxx	25.06-26.07.2022	32	30	960
4.	134	17916/22	1.09.2022	xxxxxxxxxxxxx	23.07-26.08.2022	35	30	1 050
				xxxxxxxxxxxxx	27-31.08.2022	5	30	150
				xxxxxxxxxxxxx	1-26.08.2022	31	30	930
5.	55	19961/22	6.10.2022	xxxxxxxxxxxxx	27.08-5.09.2022	40	30	1 200
				xxxxxxxxxxxxx	27.08-1.09.2022	6	30	180
razem:						12 750		

(dowód, akta kontroli str. 310-319, 531-587, 598-599)

Pismem z dnia 30 czerwca 2023 r. Wójt wyjaśnił: *Zgodnie z poleceniami otrzymanymi podczas rozmów telefonicznych z pracownikami Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego wyrażona przez Wojewodę Zachodniopomorskiego zgoda na podwyższoną stawkę za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia przyznana została na miejsce zakwaterowania tj. ośrodki (...). W związku z powyższym nie należy kierować wniosków o podwyższenie stawki na kolejne osoby jeśli zostały zakwaterowane w miejscu, na które Wojewoda Zachodniopomorski wyraził wcześniej zgodę. Podwyższona stawka przysługuje na okres do 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium RP. Wobec powyższego podwyższoną stawkę za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia uchodźców z Ukrainy wypłacono osobom ujętym we wnioskach (...).*

(dowód, akta kontroli str. 144)

Wyjaśnienia Wójta nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji poszczególnych spraw. Nie ma również wątpliwości co do tożsamości i miejsc zakwaterowania obywateli Ukrainy, których obejmowały zgody Wojewody Zachodniopomorskiego z 26 lipca i 5 sierpnia 2022 r. Podwyższanie przez organ wysokości kwoty świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia innych obywateli Ukrainy, chociażby w tym samym miejscu, wykraczało poza ramy udzielonej zgody i tym samym było nielegalne.

Należy uznać, że środki w kwocie 12 750,00 zł zostały wypłacone niezgodnie z dyspozycją § 2 rozporządzenia. Powyższa kwota podlega zwrotowi na rachunek Wojewody Zachodniopomorskiego.

Wyjaśnienia, protokoły, oświadczenia	Pisemne wyjaśnienia Wójta Gminy Rewal z dnia 30 czerwca 2023 r. (dowód, akta kontroli str.124-170)
Ocena obszaru kontroli	Negatywna
Wpis do książki kontroli	6/2023
Wnioski dotyczące uzyskanych efektów zrealizowanego zadania	W ocenie zespołu kontrolującego organ podjął działania mające na celu realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej określonego w art. 13 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Niemniej jednak czynności związane z przyjmowaniem wniosków, przyznawaniem i weryfikacją świadczeń

²¹ W przypadku wniosków ujętych w Tabeli nr 4 ustalono, że świadczenie w kwocie 40 zł za osobę dziennie (§2 ust. 1 rozporządzenia) byłoby należne. Tym samym 70 zł – 40 zł = 30 zł.

²² Wartość świadczenia za okres od 16-30 czerwca 2022 r. oraz 24-30 czerwca 2022 r. została ujęta w lp. 10 Tabeli nr 2.

	pieniężnych na zakwaterowanie i wyżywienie nie było realizowane prawidłowo. Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości wynikają oczywiście z dynamicznie zmieniających się uregulowań prawnych w kontrolowanym obszarze oraz dużej ilości wniosków składanych i weryfikowanych w tym czasie. Niemniej jednak wskazują na brak nadzoru, rzetelności w ich realizowaniu, brak aktualizowania wiedzy dotyczącej badanego obszaru oraz podejmowanie działań z pominięciem ustawowych zapisów.
Zalecenia	– pozostawiać bez rozpoznania wnioski o świadczenie złożone z uchybieniem terminu; – wypłacać podwyższoną kwotę świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy po uzyskaniu stosownej zgody Wojewody Zachodniopomorskiego; – przedłużać okres wypłaty świadczenia na czas dłuższy niż 120 dni w przypadku zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy spełniającym warunki określone w § 4 rozporządzenia. Środki w łącznej kwocie 150 370,00 zł, które zostały wypłacone niezgodnie z przepisami ustawy zmieniającej, podlegają zwrotowi – w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia – na rachunek bankowy Wojewody Zachodniopomorskiego do obsługi Funduszu Pomocy prowadzony przez NBP O/Sz-n: – nr 07 1010 1599 0056 3013 9130 1000, – tytuł zwrotu: Środki z 2022 r., zad. 1.5 Fundusz Pomocy art. 13 – wypłata świadczeń pieniężnych z tyt. zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy.
Pouczenie	– od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze, – o podjętych działaniach, mających na celu realizację zaleceń pokontrolnych, proszę mnie poinformować za pośrednictwem Wydziału Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.
Podpis kierownika jednostki kontrolującej	z upoważnienia WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO Mateusz Wagemann II Wicewojewoda Zachodniopomorski